

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri' esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu 2 1/3 galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXVI.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 72.

Brasiovu 5 Octobru 23 Septembrie

1873.

Brasiovu 4 Oct. n. 1873.

Diu'a onomastica a Maiestatei Sale Imperatorului si regelui apostolicu **Franciscu Iosifu I** se serb6 adi cu cultu divinu in besericele tuturor confessiuniloru si la 10 6re t6te corpurile si auctoritatile civili si militari intrunite in beseric'a rom. cath. asistara la cultulu divinu, care sub pontificarea D. Abate Eduard M6ller se tien6 cu t6ta solennitatea, fininduse cu cantulu imnului popularu acompaniatu de band'a militaria, uranduise fericire impreuna si intregel casse domnit6rie.

N6u'a impartire a Transilvaniei, s'a defiptu in proiectulu minist. ung. de interne. „Pester Lloyd“ sc6te din elu la lumina datele aceste: totu pamentulu Transilvanu se impartiesce in 8 cercundarie administrative, cu cate unu arealu de 150 mile patrate si 250 mii locuitori.

Compunerea cercuriloru se fia asi6:

- I. Solnoculu interiore si Doboca cu capital'a Desiu seu Gherl'a form6za unu cercundariu;
- II. Districtulu Naseudului, Chioarului si alu Bistritiei, cu cap. Bistriti'a;
- III. Comitatulu Clusiuului si alu Turdei cu cap. Clusiu;
- IV. Scaunulu Ariasiului, comitatulu Alba infer. cu parti inclavate din Alb'a superi6re cu cap. Ajudu;
- V. Diunetatea de susu a pamentului Secuescu cu cap. Odorheiu;
- VI. Partile inferi6re ale pamentului secuiescu cu o parte din districtulu Fagarasiului si cu districtulu Brasiovului, cu cap. Brasiovu.
- VII. Scaunulu Sibiuului cu scaunele sasesci din giuru si cealalta parte din districtulu Fagarasiului cu capital'a Sibiu;
- VIII. Comitatulu Hunid6ra, Zarandu, scaunulu Orastiei cu capital'a Dev'a. — Cine imparte parta 'si face.

Impartial'a ministrului de interne e facuta cu planu de a se cascig6 celu pucinu majoritati maiestrite in t6te 8 cercurile si pentru a divis6 si anul6 vechiulu si istoriculu districtu Fagarasiu, pentru ca e compusu mai numai de romani. Cine nu se astept6 la o astufeliu de impartire, tocmai in momentulu, candu nationalitatile ast6pta una arendare dupa inlesnirea administratiunei si totu-deodata cu multiamirea pretensiuniloru sale politice nationale prin municipia.

E tempulu, c6 se nu lasamu totu laptele pe gur'a vitielului si se ne aratamu si pretensiunile n6stre, care se potu uni si cu binele statului si cu dr6ptulu nostru nationale si cu inlesnirea administratiunei, ceea ce fara unu congressu nationalu cu greu se p6te. Multumirea unei natiuni atatu de patriotice si cu atate merite de sacrificia aduse pentru tronu, patria si statu in privinti'a pretensiuniloru sale politice nationale, nu p6te fi impinsa in extremitate cu una impartiala si divisare atatu de prejudeci6sa existintiei ei politice nationale. Viderint consules.

Dupa ac6sta impartire a ministrului de interne t6ta Ungari'a cu granitia cu totu, cu Ardealu cu totu ar' veni impartita in 52 comitate seu jurisdictiuni.

— In Banatu la Beseric'a alba er6 se se

tiena o adunare de poporu serbo-romanu in 20 Sep., inse primari'a cetatii o a opritu si poporulu adunatu f6 motivatu pe cale paciuita a se imprastia, 6t' Redactorulu Pavloviciu alu diuariului „Pancsovac“ f6 deportatu prin politia.

Diet'a Croatiei dupa instalarea banului Mazuranics -si aman6 siedintiele pana in 13 Oct. —

Gazet'a imperat6sca „Wiener Zeitung“ din 27 Septembrie publica o ordinatiune imperat6sca din 23 Septembrie 1873, prin care se redica vam'a de importu pentru fructe si victuale si dela prim'a Oct. a. c. pana la finea lui Septembrie 1874 Cislaitanii se bucura de acestu favoru in contra eventualei scumpete de cereale. —

Stergerea Seminarului gr. cat. de Vien'a si inca ceva.

Romanulu dice, ca „de ce te temi nu scapi.“ Adeverulu acestui proverbiiu nu odata s'a probatu, si facia cu noi din di in di se prob6dia prin t6te actele, t6te ordinatiunile, legile, institutiunile acelor'a, cari diregu astadi frenel guvernarii; nu trece d6ra una di, in care se nu intempinamu ceva, ce vedesce, ca incatu se fragmenta, cum lucra si se ingrigesce guvernulu, c6 se nu scapamu de ce ne amu temutu; diurnalele ungueresci bucina cu o gura si cu o anima — de 6re-ce candu e vorb'a de nationalitati suntu de accordu — iubirea si bunavointi'a unguuriloru facia de nationalitati, t6te aceste inse suntu numai siarlatania, de cari ne tememu, si intru adeveru raru si scapamu, — La actele cele multe, se adaugemu inca unulu, prin care guvernulu nostru a aretatu chiaru, catu i jace la anima cultur'a si prosperea n6stra; a doveditu, ca intru adeveru n'amu scapatu de ce ne-amu temutu; si acestu actu alu guvernului este stergerea Seminarului gr. cat. de Vien'a.

Nu am de cugetu a descrie statulu seminarului neci a me demite in desemnarea reformelor, prin cari a trecutulu acestu seminaru dela fuadarea pana la nemicirea sa prin ucasulu miniserialu — de 6re-ce aceste receru unu lucru mai estinsu si o penna mai abila, — ci voiu numai se me restringu a aret6 caus'a stergerei seminarului amintitu adaugundu inca ceva.

Fundamentulu seminarului de Vien'a — precumu mi se pare — l'a pusu Mari'a Theresia. La inceputu er6 numai asi6 numitu convictu guvernatu prin Piaristi, mai tardiu inse sub Iosifu, acestu convictu se fac6 seminaru punenduse fundatiuni si pentru anumiti clerici gr. cat. din Ungari'a si Galici'a. Din diecesele gr. cath. romane din Transilvani'a si Ungari'a inca erau tramisi cati-va teneri in numeru cam determinatu, candu mai multi candu mai pucini, dupa placulu celoru mai mari, c6 celu pucinu cativa dintre romani se partipice din bunulu castigatu cu sud6rea si sangele atatoru mii de romani. Seminarulu acest'a, pentru noi si alte nationalitati nemaghiare atatu de binefacutori; institutulu acest'a, unde multi f6rte multi dintre acei'a, cari intre greutatile cele mai mari au condusu si conducu inca si astadi s6rtea natiunii n6stre, — s'au crescutu, si au castigatu cultura, sciintia, caracteru si sentiu nationalu romanescu; institutulu acest'a, ce dede natiunei n6stre atati'a barbati, si preuti, cari nu se inclinara neci-odata a fi c6da papistasiloru, caciulitorii jesuitoru si ai domniloru dela po-

tere, ci remasera romani, fii credintiosi ai poporului, — acestu institutu s'a nemicitu prin decretulu ministrului unguerescu, in conlucrare cu celu polonesu si p6te si cu conspirarea prelatiloru maghiari. Ecce, fratiloru romani, essemplu de iubire ungueresca, ecce faptu, care ne marturis6sca, ca ce si catu lucra ei spre binele si inainteara n6stra.

Se-i lasamu inse pre ei c6 se se desfatedie in faptele loru funeste, 6r' noi stemperandu dorerea ce ne ap6sa se mergemu mai departe cercetandu caus'a, motivulu nimicirii seu transpunerei seminarului amintitu, la Pest'a; se intramu pucinu in secretulu loru si se vedemu ce sta ascunsu sub velulu bunetatii, care precum dicu ei ni-o voiescu n6ue. De multe ori se audie, ca se facu incercari din partea unguuriloru spre a nemic6 seminarulu din Vien'a, si nu odata s'a depinsu seminarulu acest'a in colorile cele mai negre, nu odata s'au nisuitu ministrii maghiari in conlucrare cu prelatii loru a sc6te acestu spinu din ochii loru; — d6r' spre dorerea loru si spre bucuri'a n6stra, parte prin denegarea consensului capului statului, c6 patronu acestui institutu, parte prin energi6s'a propunere a Archiereiloru nostri incercarile loru suferira naufragiu; pana candu in anulu 1871 sub minist. de atunci se apucara cu mani si peti6re si determinara in secretu stergerea seminarului de Vien'a, si spre efeptuerea planului loru de locu si tramite ministerulu o scris6re la episcopii nostri si Rutheni, ca se li c6ra consensulu, inse sub pretestu c6 se cun6sca opiniunea si voi'a archiereiloru nostri. Scopulu ministrului nu av6 inse efektu doritu de densulu, de 6re-ce archiereii nostri si celu de Eperjes — excepto Pancoviciu — toti cu o anima respunsera in forma de protestu, prin care denegara consensulu si aducundu arguminte tari cerura sustienera seminarului si mai de parte. Ministerulu vedienduse acum insielatu in proposulu seu nu desper6, ci continu6 si mai de parte realizarea propusului seu; in anulu trecutulu pasi 6ra-si la lumina si incep6 a pune basa opului seu prin edificarea seminarului din Pest'a. Lupt'a de atunci deveni totu mai agera in catu in 6rn'a trecuta meti'a -si sc6se gherele din sacu, de 6re-ce precum se scie, las6 c6 se se imprime in Organulu loru „Magyar Allam“ si de aici in celelalte foi ungueresci si nemtiesci — vestea stergerei seminarului gr. cat. de Vien'a, seu transferarea lui la Pest'a si causele infernale ale sale, cari precum dicu ei, suntu: ca in seminarulu de Vien'a se crescu pre banii statului maghiaru inimicii patriei si natiunei maghiare, acolo se nutrescu teneri, cari cugeta, conspira la o Daco-Romania si Russi'a, pentru aceea trebuie se disolvemu acestu cuibu si se-i aducemu la Pest'a, c6 aici se se imb6ta cu ap'a fariseismului si ideele maghiarismului, aici in Pest'a se-i aducemu, strigara unguirii, c6 se nu mai p6ta cuget6 la o Daco-Romania, d6r' neci se cun6sca s6rtea, necasurile natiunei loru. Nu spesele ce avura a suport6 cu seminarulu, nu economi'a, c6 se remana banii in ti6ra, au f6stu caus'a stergerei, precum ne spune organulu loru, ci caus'a a f6stu cu totul alt'a adeca: c6 se ne sc6ta din cuibulu grecismului, din cuibulu daco-romanismului, cum dicu ei — si se ne aduca — cum dicemu noi — in iadulu jesuitismului in gur'a maghiarisarii; tendinti'a loru a f6stu si este, c6 se nu se cr6sca tenerii nostri in ritulu orientalu pentru beseric'a n6-

stra; se nu devina preuti romani si barbati cu sentiminte nationali, ci ultramontani, farisei, lingai, maghiari, servi credintiosi, si plecati ér' nu ómeni independenti. Cumca acést'a e caus'a adeverata póte cunósce ori si cine, vediendu tendintiele loru; si acest'a se confirma si din unu esemplu, cá appendice la tóte cele dise mai susu anume: pre la noi se vorbesce, ca Rectorulu romanofagu din Pest'a ar' fi tramisu o umilita rogare, dupa calapodu ultramontanu, la Ordinariatele nóstre, cá se nu tramita in Pest'a neci pre unulu dintreceice au fostu la Vien'a, ci totu noui; vedi bine de óre-ce d-lui Rectoru póte nu-i vine bine la socotéla, cá fanaticii de daco-romani din Vien'a, venindu la Pest'a se instruedie pre cei noui, se tema póte, cá nu cumva acesti-a se faca comploturi, se se opuna tendintiei lui blastemate, ci vre cá toti se fia capi plecati si elu se calce pre grumadii loru. Acest'a ar' fi dorirea d-lui Rectoru care predica iubire, caritate fraterna si apoi totu elu e care uresce din anima pre toti cei ce nu suntu din viti'a lui Arpadu; credemu inse si speramu, ca d-lu Rectoru se va insielá in acceptarea sa, de óre-ce Archiereii nostri cunoscu tendinti'a lui. — De-si tendinti'a, scopulu stramutarii seminariului din Vien'a la Pest'a e maghiarisarea, dér' puna-si ungunii poft'a in cuniu, de óre-ce Romanulu, déca in Vien'a intre Russi nu s'a facutu Russu, ci a remasu totu Romanu, ba inca si-a otielitu poterile, s'a intaritu in siemtimintele sale, asiá neci in Pest'a nu se va face ungu, ci mai multu va esperiá si cunósce tendintiele infernale unguresci, va invetiá mai bine a se provedé de tempuriu cu arme contra scopului loru, intre frecarile multe la cari voru fi espusi tenerii romani in seminariulu din Pest'a se voru intarí mai tare pentru ca, precum canta si postulu Ar. D.

Precum bradulu susu in munte
Prin stanci sterpe si carunte
Cresce mai pomposu.
Astufeliu intru apesare,
Unu poporu devine tare,
Solidu vigorosu;

asié va devení si tenerimea rom. din seminar. din Pest'a, prin apesarile ajunse, mai vigurósa si mai tare, si-va otielí poterile, caracterulu si va aretá, ca póte si voiesce se remana romana ér' nu maghiara.
(Finea va urmá).

Cincu-mare 1873. —

D-le Redactoru! Aci Ve inpartasiescu spre informatiune, pasagiulu din epistol'a deputatului nostru Fr. Schaser, in caus'a de facia scrisa din Pest'a si venita mie fora se bagu de séma in mana.

Elu scrie: . . . Weil ich in Hermannstadt beim Comes Conrad vergessen hatte über den Stand des Grossschenkes Communitäts-Beschlusses, mit welchem der dasigen ev. Kirchengemeinde ein Extravilan-Grund? gegen eine verhältnissmässige Entschädigung der gr. or. Kirchengemeinde mit einem Intravilan Grunde zugewendet wurde, mich zu erkundigen, ging ich vorgestern um nichts zu **vergessen** zum Ministerium. Im Auskunfts-Bureau desselben schlug man mir den Index auf, in welchem 5 Posten, welche Grossschenk berühren vorkamen, aber von diesem Recurs keine Spur.

Trifunacz, ein Serbe, ist Referent. — Wie ich vom Schreiber und Brennenberg erfuhr **steht nichts** zu befürchten dass, falls die Sache heraufkommt, dieselbe wenn überhaupt die gesetzliche Proportion eingehalten wurde, **für die Kirche günstig erledigt** werde. —

Wenn es dazu kommt, dass diese Angelegenheit hier ist, **werde ich den Referenten selbst fragen, ob es nöthig sei, dass Eitel oder ich mit Zeyk oder Groiss conferire.** — Heute schreibe ich noch an Moritz damit er die Sache flott mache. — Im Mai 1873.

Din acestea ronduri, se vede apriatu, ca ce

pondu punu sasii, cá se reusiéze cu tergulu, prin care besericile romanesci cu totulu se ignoréza si se batujocorescu. —

Comesulu intr'adeveru a tramisu caus'a in susu, de unde ér' a sositu prin comitiatu cu indetorirea cá in 14 dile se se adune tóte actele si documentele referitórie la acésta cauza, precum si unu inventariu despre averea comunei politice, passiva si activa. —

Si apoi asia intregita se se substérna din nou la locurile mai inalte spro intarire. —

Suntemu curiosi a vedé, cate mii s'au spesatu pre mór'a cea de ventu, ca-ce unii impiegati dicu, ca spésele mórei de ventu pripite trecu preste **7 mii fl. v. a.** —

Documentulu de pretinire judecatoréscá ascunsu pana acuma nu póte se fia altu ceva, decatu o comedia, o blastamata ne mai audita cu fina tiesetura de a ne ignorá si damnificá, precandu noi am poté cu unu intielesu bunu a castigá prin comuna intréga gradin'a cailoru, inse invidi'a, pizm'a si sentiulu s. reutatiosu, nui lasa a face unu actu de pace, prin care s'ar' complaná tóte diferintiele escate si ar' domni imperati'a dreptatii si fratiatarii, ca-ce pana acuma numai in sarcine suntemu mai multu cá frati, pre candu in impartirea beneficiurilor si dreptarilor suntemu preteriti, ba mai cu totulu ignorati. —

Nu voiu lasá din vedere caus'a si ve rogamu statine intr'ajutoriu, se damu adeverate informatiuni la locurile competente, cá se nu suferé santele nóstre beserice mai cu séma cea gr. cat., care dupa repausarea preutului presente, care are avere privata, anevoia va mai poté capetá unu preutu harnicu, ca-ce subsistinti'a lui nui de feliu garantata, ceea ce voimu noi a face acuma, candu este cea mai buna ocaziune data. — Curagi si potere si dómne mai ajutate! — (Intardiatu, din intemulare, póte folosi, e la timp R.)

Turda 16 Septembre n. 1873.

(Respunsu) La „Epistol'a deschisa“ ddtó 16/28 Augustu a. c., publicata in „Gazet'a Transilvaniei“ nr. 67, si adresata dómnei Emili'a Ratiu, vice-presiedint'a societatii de lectura a dameloru romane din Turda, in carea cine-va, cu subsemnatur'a anonima „O membra,“ cere desluciri despre starea societatii, a cassei si a bibliotecei sale, subscriesele membre ale societatii din cestiune se sentu indetorate a respunde, ca societatea nóstra, constatóre din optu membre, existe si in presentu, si prosperéza intr'atat'a, in catu i permite cerculu seu restrinsu si modicitatea mediulóceloru sale.

Fapt'a, ca dela 1866 nu s'au tienutu siedintie, se justifica atatu prin caracterulu localu alu societatii, prin numerulu micu alu membriloru, catu si prin stramutariile dese ale unoru officiali si intieleginti romani din locu, provenite in urm'a nóueloru organizatiunii politice si judeciali; dér' mai vertosu se justifica prin aceea, ca societatea nóstra nu a fostu si nu este inca o societate formale proveduta cu statute, cari se determine detorintiele officialiloru sei, timpulu si modulu tienerei siedintieloru, ci in fapta a fostu numai unu concursu spontanu alu nostru, cu simplulu scopu de a ne face mai accesibile literatur'a nóstra. Déca inse, inscriinduse mai multe membre, se va vedé in viitoriu necesitatea infiintarii unei societati formali de lectura, cu officiali ordinari si cu siedintie regulate: noi vomu fi gat'a a ne dá totu posibilulu nostru spriginu spre acést'a.

Catu pentru bibliotece'a si cass'a societatii nóstre, pucine avemu de disu. Bibliotec'a constatória din 72 volume, a fostu si este la dispositiunea nu numai a membriloru societatii, ci a fia-carui intieleginte romanu din Turda si giuru; ba amu sentí cea mai viua bucuria, déca amu avé cunoscintia, cumca intielegintii nostri din locu si din apropiare se servescu catu mai desu de bibliotece'a societatii nóstre, in carea se afla unele opuri dintre cele mai

pretióse dela autorii nostri clasici vechi si nuoi; si cumca dómna Emilia Ratiu, careia i-am incredintiatu ingrigirea si pastrarea bibliotecei, ar' fi refusatú cuiva vre-o carte din bibliotece'a societatii, acést'a nu o credemu.

Cass'a si socotelele societatii se afla asisderea in ordine; venitul s'a intrebuintiatu totu-deaun'a numai conformu scopului si decisiunei societatii. Despre tóte acestea se póte convinge ori cine din actele societatii. Cumca vreun'a dintre dómnele commembre se fia cerutu si intetitu candu-va — fora successu — aretarea socóteloru dela dómna cassierésa, nu scimu. —

acést'a este starea adeverata a societatii nóstre de lectura, despre carea dómna „O membra“ afirma, ca se vede a-si dormí somnulu de mórte.

Ce se atinge de una organizatiune nóua si formale a societatii, bine voiesca dómna „O membra“ a ni face cunoscutu ideele domniei sale si a ni propune unu proiectu de statute, si intru catu acestea voru promite unu resultatu mai fericitu, — ceea ce speramu, — le vomu adoptá cu promptitudine.

Catu pentru alte espresiuni neobiective, in cari „Epistol'a deschisa“ din cestiune escelédia mai pre susu de tóte, onoratulu publicu impartialu le va reduce la adeverat'a loru valóre.

De altumitra, dómna „O membra“ nu póte se aiba nici una cauza pentru de a se ascunde la spatele onorabilei Redactiuni; deci bine-voiesca a avé curagiulu d'a esí pre facia cu opiniunile sale, si a nu se teme de „poterea dictatorica“ — precum se esprime dsa — a dómnei vice-presiedinta.

Carolina Muresianu m. p.
Catalina Ratiu m. p.

Bugetulu societatii academice romane din Bucuresci, pe anulu 1873/4.

CAPU I. Venituri:

§ A. 1. Procentele fondului Zappa	19,560 l. 58 b. n.
2. Versamentulu VIII si IX	23,000 l. — b. n.
3. Din vendiarea cartiloru tiparite din acestu fondu — venitu probabilu	7,200 l. — b. n. 49,770 l. 58 b. n.
§ B. 1. Procentele fondului Cuza	1,733 l. 78 b. n.
2. Din vendiarea cartiloru tiparite din acestu fondu — venitu probabilu	200 l. 1,933 l. 78 b. n.
§ C. 1. Procentele economieloru capitalisate	2,589 l. 53 b. n.
2. Intrare probabila din vendiarea cartiloru tiparite din acestu fondu	200 l. 2,789 l. 52 b. n.
§ D. Subventiune dela statu	10,000 l. n.
§ E. Procentele fondului A. Fetu	1,000 l. n.
Totalu 65,494 l. 88 b. n.	
§ F. Bani aflatori la cass'a societatii la 2 Aug. 1873	24,834 l. 55 b. n.
din care scadiendu sumele cu destinatiune speciale, si anume:	
a) fondulu destinatu sectiunii de sciintia, capitalisatu la 1 Augustu	801 l. 35 b. n.
b) procentele fondului Te-leormanu	116 l. 72 b. n.
c) premiulu Al. Odobescu cu procentele capitalisate pana 1 Augustu 1873	1,188 l. —
d) sum'a impartita intre sectiunile: istorica si sciintifica	16,922 l. 02 b. n.
remane	19,028 l. 09 b. n.
Totalu venituriloru: 72,710 l. 51 b. n.	
CAPU II. Spese:	
A. Din venitul fondului Zappa:	
1. Tiparirea din Dictio-nariu	12,000 l. n.

2. Pentru comisiunea si colaborarii la dictionariu 18,812 l. 50 b. n.

3. Cumperarea si legarea de carti 4,000 l. n.

34,812 l. 50 b. n.

B. Spese administrative:

1. a) Cassariulu	2,400 l. n.
b) Ajutoriu alu cassariului	1,500 l. n.
c) Scriitorii archiv. bibliotecarii, conservatoru	1,500 l. n.
d) Servitoriu	720 l. n.
	<hr/>
	6,120 l. n.
2. Spelele de cancelaria	700 " "
3. Tiparirea analeloru	600 " "
4. Mobilare	900 " "
5. Straordinarie	600 " "
6. Diurnalele membriloru societatii pe sesiunea din 1873	10,000 l. n.
7. Bani de drumu pentru intorcerea dela sesiunea din 1873	5,463 l. 75 b. n.
8. Bani de drumu pentru venirea membriloru dupa incheierea computelor dela 31 Iuliu 1873	998 l. 75 b. n.
9. Diurnele delegatiunii pe totu anulu	940 l. —
10. Pentru bustulu de marmore a lui Cuza	1,500 l. n.

27,822 l. 50 b. n.

Sum'a totala: 62,635 l. n.

Not'a: Spesele administrative se acoperu proportionatu din procentele diferiteloru fonduri, si a-sume astadata luanduse cate 40% din fia-care.

C. Spese ale sectiuniloru:

a) istorica	6,130 l. n.
b) de sciintiele naturali	2,000 l. n.

D. Spese, remuneratiuni si tipariri de traductiuni din autorii clasici:

1. Din fondulu Cuza	1,800 l. n.
2. Din fondulu Zappa	240 l. n.
	<hr/>
	2,040 l. n.

Totulu speselor de sub C. si D: 10,170 l. n.

cari scadiuti din rezerv'a pentru aceste spese de 10,075 l. 51 b. n.

Este unu deficitu in acestu ramu pentru 1873/4 de 105 l. 51 b. n.

RELATIUNEA INTRE VENITURI SI SPESE DUPA FONDURI:

	venitu:	spese:	escedente:	deficitu:
1. Fondulu Zappa:	49,770 l. 58 b.;	54,620 l. 73 b.;	—	4850 l. 15 b. n.
2. " Cuza:	1,933 l. 78 b.;	773 l. 51 b.;	1,160 l. 27 b.;	—
3. Subventiune si economie:	12,789 l. 52 b.;	5,115 l. 80 b.;	7,673 l. 72 b.;	—
4. Venitulu celoru 16,922 l. 2 b. n.;	1,410 l. 17 b.;	564 l. 6 b.;	846 l. 11 b.;	—
5. Din reserva la 1 Augustu 1873:	5,806 l. 46 b.;	2,322 l. 58 b.;	3,483 l. 98 b.;	—
	Sum'a totala:	72,710 l. 51 b.;	63,396 l. 68 b.;	4850 l. 15 b. n.

Discursulu lui Castelar, presedintelui Republicei spaniole,

rostitu in Cortesii din Madridu cu ocaziunea investirii sale cu putere dictatoriala.

Domniloru deputati! In diu'a, in care m'ati facutu a me sui la scaunulu presedintiei cortesiloru, care este postulu celu mai eminentu alu natiunii, ve-amu multiamitu, fiindu profundu miscatu de acasta onore mai presusu de meritele mele.

Astadi, ve multiamescu asemenea pentru increderea ce mi-ati aretatu; der' responsabilitatea acestei sarcine e asia de mare, si fortiele pe care compezu pentru a o purta suntu asia de mici, in catu nu potu manifestá o recunoscintia egale; apoi asi fi voitu se vedu pe cei mai ilustrii dintre barbatii nostri mantienendu, aperandu si salvandu situatiunea, fara a fi fortiatu eu se ieu parte la guvernamentu. Totu-déuna amu doritu, cá acasta amara beutura se fia departe de budiele mele.

O, Domniloru deputati, déca mi ar' fi fostu posibilu de a scapa de acést'a si de a me ascunde, asi fi fugitu si m'asi fi ascunsu; der' nu potu nici a m'ascunde, nici a fugi, pentru ca-mi aluneca pamentulu de sub petióra, pentru ca fuge omulu de fericire, de lauri, de recompensa, der' nu de responsabilitate, de obstacule si de periculu.

O singura consideratiune me incuragiédia si me sustiene: consideratiunea ca déca suntu ómeni cu o intielgentia mai mare de catu a mea, cu ideie mai inalte de catu ale mele; déca suntu ómeni dotati mai multu de catu mine pentru a guverná, nici unulu nu póte se me intréca, candu e vorb'a de amorulu libertatii, amorulu republicei, alu democratiei si alu patriei! —

Nici de cumu nu e nevoia se spunu aceea, ce suntemu aceea ce voimu si represintamu. Noi suntemu, representamu si voimu aceea ce representa si voiesce imens'a maioritate a camerei acesteia.

Destinati fiindu a inlocui unu ministeriu ilustru, destinati a-i succede, si nefiindu separati de densulu, de catu pentru o cestiune concreta de aplicatiune a legiloru, abia amu nevoia se spunu, ca noi suntemu decisi a imita energi'a sa pentru restabilirea ordinii si autoritatii. Astufeliu in realitate nu a fostu nici o intrerupere.

Pentru aceea ce me privesce pre mine, Domniloru, pentru aceea ce cugetu si simtu, forte adesea amu spus'o in opozitiune; prin urmare, nu ve voiu dice nimicu, absolutu nimicu nou. Si apoi credu, ca déca pres'a si tribun'a suntu intielgenti'a, guvernulu este vointi'a. Eu credu, ca pe acasta banca nu se cuvine de a pronuncia discursuri elocente, séu conforme retoricei. In loculu ce ocupu eu, celu mai bunu discursu este actulu, care arata vointi'a energica d'a aplica ideiele astufeliu, precumu anim'a le simte si consciinti'a le judeca.

Astufeliu noi suntemu aici aceia ce-amu fostu pretutindeni. Noi representamu aici libertatea, acestu mare principiu ce distinge natiunile neculte séu mórte de natiunile civilizate: libertatea fara care viéti'a e trista odiósa, imposibile.

Da, noi representamu libertatea. Noi representamu si democrati'a, democrati'a venita la putere cu revolutiunea dela Septembre, si care nu mai póte fi innabusita nici falsificata. Voiésca ori cine, séu nu voiésca, bucure-se de acést'a séu planga, adevverulu este, ca odata disparute betranele caste, teocrati'a mórta, monarchi'a absoluta mórta prin miraculele industriei, prin prodigiile preseii, prin concursulu tuturoru fortieloru naturei intrebuintiate in servitiulu nostru, prin telegrafu, care a pusu fulgerulu in manele nóstre, prin vaporu, care a suprimatu distantiile, clasele inferióre odinióra abolute, odinióra abjecte, s'au redicatu pana la culmile societatii pentru a cere libertatea, pentru a aduce egalitatea si fratietatea tuturoru cetatianiloru, tuturoru ómeniloru.

Da, noi suntemu libertatea, democrati'a. Noi represintamu si republic'a, acesta forma care a inlocuitu formele antice si care nu se va mai smulge din Spani'a, fara a smulge in acelasi tempu meruntaietele din pepturile generatiunii presente.

In fine afara de libertate, afara de democrati'a, afara de republica noi represintamu „Federatiunea,” care distribue autonomiele intre individi, municipia, provincie si state, nu rumpendu, ci din contra, asecurandu cea mai frumoasa conceptiune politica a timpiloru moderni: unitatea patriei, unitatea natiunei.

Da, domniloru deputati, unitatea nationale, integritatea nationale, aceste mari principia, pe cari parintii nostri au cautatu se le realisedie din secululu alu VII trecundu prin atatea lupte pana candu

in fine, chiaru in diu'a, candu marea opera a unitatii nationale fu terminata, chiaru in diu'a, in care crucea Grenadei straluci pe turnurile Alhambrei, o noua lume, latirea spiritului si gloriei nóstre resari pentru noi dincolo de Oceanu, cá si candu Ddiéu ar' fi voitu se recompensadie sfortiele nóstre la finea dilei.

Acésta unitate a patriei este unu interesu superioru interesulu tuturoru partiteloru: nimicu nu póte se-lu rupa, nimicu nu póte se-lu atace. Smin-titulu, care ar' atentá la unitatea nationale, ar' mori cu rusine, incarcatu de ur'a cetatianiloru si de maledictiunile istoriei.

Tóte aceste principia, domniloru deputati, suntu represintate de catra maioritatea camerei. Der' este óre de ajunsu a dice: Éta ceea ce suntemu, éta ceea ce represintamu. Nu: trebue se declaramu, ca pentru a realisá ideiele nóstre, noi avemu o procedere, o procedere careia vomu fi fideli pana la mórte.

E multu tempu de candu partitulu republicanu este impartitu pentru cestiuni de conduita si de procederi. Colo, (arata in stang'a) se afla aceia cari au preferitu totu-déuna revolutiunea in loculu propagandei, cari au preferitu baricada in loculu tribunei, care au preferitu comotiunile populare in loculu miscariloru consciintei. Aici, in partea nóstra, pe baucele imensei maioritati a camerei, siedu ómenii cari au avutu totu-déuna credintia in virtutea principialoru. Noi amu condamnatu totu-déuna revolutiunile fara tempu si suntemu astadi otariti a apera legalitatea, a mantiené autoritate, a apera guvernulu contra pasiuniloru, cari se incerca a-lu navalu; a salva cu mai multa energia de catu anticii nostrii regi securitatea societatii, libertatea si justiti'a.

Si chiamamu la acésta opera tóte partitele liberale, dupa ce amu chiamatu pe toti spaniolii in genere. Der', ni se va dice, este aci unu feliu de contradicere; ca-ci in fine, cine sunteti voi? Noi suntemu partitulu republicanu, istori'a, noi detienemu puterea in numele acestui partitu, o conservam pentru acestu partitu, o vomu depune in manele acestui partitu. Inse, afirmandu acést'a. noi credemu, avemu dreptulu de a crede, ca este ne-aperatu de a chiamá la viéti'a, d'a chiamá in comiti'a, d'a chiamá la consiliile generale, d'a chiamá la congressu tóte partitele, pentru ca republic'a, care este miscarea si renoirea perpetua se nu se petrifice in manele unui singuru partitu, pentru cá republic'a se se compuna de toti, se fia aপরata de toti, si se profite tuturoru.

Der' ni se va mai dice: Déca voiti acést'a, déca cereti concursulu tuturoru partiteloru liberale, pentru ce impartiti partitulu republicanu?

O, D-loru, nu suntemu noi cari impartimu acestu partitu in dóua tabere. Noi dorimu concursulu tuturoru republicaniloru, -lu ceremu, avemu nevoia de densulu. Der' éta ceea ce credemu despre voi, domniloru din estrem'a stanga, éta de ce ne tememu — n'amu potut'o spune pe facia in alta parte, der' o spunu aici in acestu locu de lupta, — ne tememu, ca fara a voi, o se aruncati democrati'a la acelu reu, pe care déjà anticii filosofi -lu semnalau cá o cauza a perderii si mórtei democratiei; se nu o aruncati demagogiei, care revnesce la multe si nu cugeta; demagogiei care predica poporului resbunarea, in locu de a-lu invetia justiti'a; demagogiei care represinta cá unu idealu cele mai spaimantátorie momente ale revolutiunii francesee, pe candu aceste triste dile au facutu republic'a se fia privita cu onóre; demagogiei, care se incaldiesce la incendiale Parisului si Sevilei; demagogiei, care produce terórea sociale, si face se se puna purpur'a pe umerii unor falsi tribuni cá Cesare, Bunaparte, Rosas, Iturbides, pentru a lasá o péta eterna pe natiunile retacite si o umbra eterna pe consciinti'a umana. Acést'a o reprobamu si o condamnamu. Acestui elementu ne vomu opune fortiele nóstre, cu tóta energi'a autoritatii nóstre; si -lu vomu combate nu numai pentru ca acést'a este datorinti'a ori carui guvernulu, der' inca pentru ca este in acésta lupta desperata o necesitate a democratiei contimpurane.

Democrati'a a perdutu multu teremu. Democrati'a este pusa in periculu de mórte nu prin Cesare, ci prin demagogi. Si acést'a, amu dis'o de o miia de ori in tempulu, candu siedeamu pe bancele stangei. Dorinti'a nóstra a fostu totu-déuna d'a face din partitulu republicanu unu partitu de guvernamentu, si pentru a ajunge la acésta tiente, noi amu combatutu totu-déuna demagogi'a prin cuventu: astadi o vomu combate prin fortia.

Prin urmare, suntemu astadi amenintati de

catra dóua demagogie, din cari una, demagogi'a alba, e mai redutabile inca de catu demagogi'a rosia. Unu partitu smintitu, care crede posibilu de a renvia mortii si care aretandu-se d'o data in sute de punte ale Peninsulei, s'a redicatu cá unu noru de locuste. Aceste orde fanatiche resaru pre pamentulu, in care suntu ingropate pentru totu-déuna radecinile feudalismului si ale teocratiei. Spectacolul spaimantatoriu, Domniloru! Vedeti in ce stare se afla Spani'a.

E adeveratu, ca in ór'a in care amu avutu nevoia de a ne uni toti pentru a atacá pre acestu inamicu comunu, elu a fostu ajutat de catra nisce nepacientie criminale, de catra nisce insurectiuni, cari amenintiau uitatea patriei. Din acestu momentu, aceste orde, cari asteptau ór'a de a se aruncá asupra revolutiunii s'au augumentatu in proportiuni astufeliu, ca sufletulu celu mai barbatescu se inspaimenta. Aceste orde fanatiche au amenintiatu Berga, au incendiatu Igualada; aceste orde fanatiche au rasu de pe faci'a pamentului cu desaversire Tortela, cumu ar' fi facutu si o invasiune a Hunilor; aceste orde fanatiche au semenu incendiuu pe tiermurile frumóse ale Mediteranei, dela Castelon pana la Tarragona; aceste orde fanatiche impedita astadi cetatile cele mai apropiate de Castelon si de Valenciade a comunicá intre densele; aceste orde fanatiche au predatu pana in fundulu Andalusié; ele se prasescu, se inmultiescu in campurile si delurile Castiliei; aceste orde fanatiche au pusu man'a mai pe tóta frontier'a dela Nord, ele suntu stapane pe sirulu Pirineiloru, lasamu tóte orasiéle mari incungiurate de unu diluviu cá nisce puncte de salute isolate; aceste orde fanatiche ceru cu strigate grosave lupta de mórte; ei bine, li-o vomu da acésta batalia, fara de care libertatea este in pericolulu d'a peri, si de a peri, o rusine! sub standardulu republicei!

Nu este cu potintia, domniloru deputati, cá órdele acestea se puna man'a pe capital'a patriei nóstre, se navalésca in templulu legiloru si se incoroneze fantasm'a loru de rege la palatele nóstre. Nu, acést'a nu e cu potintia, riuurile nu se intorcu in alvi'a loru inapoi catra loculu de unde si-au luptu nascerea; consciinti'a umana nu mai póte suferi inchisitiunea; monastirile nu mai potu trai cu privilegiale loru; absolutismulu nu mai póte reaparé, pentru ca ratiunea l'a sfasiat. Dér' suntu democrati caduti, republicani dispretiuiti, partite liberale, cari au essageratu totu, au violentatu totu, cari au cunoscutu propriele loru institutiuni, cari au facutu democrati'a sinonima cu anarchi'a, cari n'au voitu se se supuna guvernialoru esite chiaru din sinulu loru, cari n'au recunoscutu o republica fundata legalminte de adversarii nostri chiaru, deveniti mai tardiu aliatii nostri prin fortia, si pentru ca acésta smintire se fia pedepsita, cine scie, déca nu se va poté, cá intr'o di se vina o restauratiune temporara, o restauratiune care se acopere cu rusine aceste partite smintite.

Éta pentru ce, noi republicanii, noi cari vomu totu-déuna se representamu partitulu republicanu, si se guvernamu dupa tóte principiale sale compatibile cu circumstantiele, éta pentru ce vomu dice veteraniloru luptelor civile, acelor'a cari se numescu Bilbao, Cenicero, Gandesa, acelor'a cari, in midiuloculu ororiloru luptelor civile, avura curagiulu de a fundá institutiuni liberale, éta pentru ce le vomu dice: Avurati entusiasmu pentru ultim'a suverana din distanti'a Burboniloru, dér' ea nu mai póte reveni; alergati, aperiati republic'a dupa cumu ati sciutu se aperiati si pe Isabel'a II, si republic'a va asecurá pacea in caminurile vóstre, libertatea filoru vostri! —

Inse, déca o dicemu acést'a, mai dicemu inca altu ceva fórte simplu: Responsabilitatea asupra directiunii resbelului trebuie se fia a partitulu republicanu. Ei bine acestu partitu, pentru ca nu

voiesce se parasésca nici una din doctrinele sale, trebuie óre, póte elu óre se lase pe Don Carlos se inainte pana la portile Madridului? De securu, nu. Ce este resbelulu, domniloru? Este óre unu lucru normalu, o neintelegere numai, unu procesu ordinariu? Nu; resbelulu este violenti'a, mórtea, destructiunea, incendiulu; si noi vomu fi, nu nisce ómeni ci nisce calugari, déca pentru a nu repudiá unu momentu macaru dogmele nóstre, nu vomu respunde resbelului prin resbelu, incendiulu prin incendiu si mórtei prin mórte!

Vomu face déra resbelulu, domniloru, si in fine lu vomu face cu procederile resbelului. Nu predicu represalie, dér' ceea ce predicu este, ca ar' fi o nebulia, dupa atatea perderi, se opunenu o resistintia slaba umanitaria unui inamicu fara scrupulu, care voesce se suprima tóte drepturile nóstre. Ce, in unu incendiu v'ati teme óre de respectu pentru caminulu domesticu, de a sparge zidulu vecinulu pentru a ve face o esire? Ce, tóte fiintiele o se se supuna instinctulu de conservare, afara de partitulu republicanu si democrati'a? Ati poté voi óre refusá de a ve acordá ceea ce este indispensabilu pentru aperiarea vóstra in acestu resbelu?! (Incheierea va urmá.)

— Carticic'a intitulata "Doctorulu poporului," de dómn'a Hipolythe Meunier, tradusa de dlu Constantinu Dimitriade, in limb'a romana familiare si facile, are espuse multe cunoscintie de igiena, fizica si istori'a naturale, la fia-care pasu, cunoscintie utili si in dispensabili fia-carui omu, veri-care ar' fi conditiunea lui sociale.

Consiliulu permaninte de instructiune, alu Romaniei recunoscundu importanti'a si utilitatea acestei lucrari, a si adoptat'o cá carte de lectura. E fórte recomandabile pentru scóle si privati.

Nr. 214/1873.

2—3

Concursu.

Pre bas'a bugetulu preliminaru de adunarea generale a Asociatiunei transilvane, tienuta in 1872 la Sabesiu p. XVII, adoptatu in siedinti'a de astadi, si pentru anulu 1873/4, se publica prin acést'a concursu la urmatórale stipendia si ajutória:

1. La unu stipendiu de 150 fl. v. a. pentru unu juristu in patria.
2. La unu stipendiu de 60 fl. v. a. pentru unu gimnasistu.
3. La unu stipendiu de 60 fl. v. a. pentru unu elevu dela scól'a reale.
4. La 6 ajutória de cate 50 fl. v. a. pentru 6 sodali de meseria, cualificati de a se face maestri.
5. La 20 ajutória de cate 25 fl. v. a. destinate pentru 50 invetiacei de meseria.

Terminulu concursulu pentru stipendiale si ajutórele susu amentite se defige pre 20 Octobru cal. nou 1873.

Concurentii de sub pos. 1, 2 si 3, au de asi asterne la comitetulu Asociatiunei tne, pana la terminulu sus indigitu concursele loru, prevediute: a) cu carte de botezu, b) cu testimoniu de pre semestruu II-lea anulu scol. 1872/3, c) cu testimoniu de paupertate, d) cu reversu despre aceea, cum ca agiungundu la stare, se voru face membrii Asociatiunei, si in fine, concurentii la stipendiulu de sub pos. 1, voru avé de a mai alaturá la concursale loru, si reversu despre aceea, cumca absolvindu studiále, se voru aplicá in patria in catu -si voru aflá postu corespundiatoriu.

Dela concurentii la ajutórale de sub post. 4, pre langa atestatu de botezu, se recere, cá se pro-

duca adeverintia dela maestrulu respectivu, despre aceea, cumca suntu cualificati de a se face maestri.

Ér' dela concurentii la ajutórale sub post. 5, pre langa atestatu de botezu, se recere adeverintia dela maestrulu resp. despre desteritatea si diligenti'a in meseri'a, cu carea se ocupa.

Fostii stipendiatu pre anulu trecut, cari prin producerea documentelor de progressu in studiu, au satisfacutu conditiuniloru recerute, se lasa si pre anulu scol. 1873/4 in usuarea avutelor stipendia, inse cu aceea conditiune, cá se produca documentu de inmatriculare dela directiunile institutelor respective, ca astufeliu se se póta face dispositiunile de lipsa pentru asemnarea stipendialoru conferite si pre anulu scol. 1873/4.

Din siedinti'a lunaria a comitetulu Asociatiunei transilvane tienuta la Sibiu in 23 Septembrie 1873.

Nr. 7468—1873.

1—3

Publicatiune.

Pentru cá se se asecuraze administratiunei alo-diale tempulu si linistea necessaria pentru lucrurile sale, dela 13 Octomvrie anulu curgatoriu in colu, luandu afara diu'a prima, a dóu'a si ultim'a a fia-carei lune, este deschisa cass'a alo-diale pentru partide numai in órele dinainte de prandiu dela 9—12.

Acést'a se aduce la cunoscintia publica cu acelu adausu, ca din momentulu acést'a la cass'a alo-diale, luandu afara dilele cele trei mai susu insemnate in fia-care luna, numai in órele inainte de prandiu susu insemnate se potu primi bani, se póte plati afara séu se póte da deslusire cerute.

Brasiovu 1 Octombru 1873.

Magistratul cetatii si alu districtulu.

Nr. 4880—1873.

1—3

Publicatiune.

Cu privintia la focurile si dearderile in paduri ce se intimpla adese ori mai vertosu tómn'a si primavér'a se face atentu totu omulu a observa cu acuraretia prescriptele §§ 44—48 ale legii silvanistice, care cu patent'a imperatésca din 24 Iuniu 1857, fói'a legiloru tierii 1857 I, despartiamentulu X nr. 148 s'a publicatu si cu emisulu inal-tuluu ministeriu regiu pentru agricultur'a, industria si comerciulu din 10 Octomvrie 1872 nr. 12581/1872 s'a sustienutu in putere si vigóre.

Brasiovu 1 Octom. 1873.

Magistratul urbanu si districtualu.

Cursurile

la bursa in 3 Septembrie 1873 stá asia:

Galbini imperatéscoi	—	—	5 fl. 44 ¹ / ₂ cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 " 05 " "
Augsburg	—	—	107 " 75 " "
Londonu	—	—	113 " 40 " "
Imprumutulu nationalu	—	—	73 " 15 " "
Obligatiile metalice vechi de 5%	69	—	" " " "
Obligatiunile rurale ungare	75	25	" " " "
" " temesiane	73	—	" " " "
" " transilvane	72	70	" " " "
" " croato-slav.	74	50	" " " "
Actiunile bancei	—	—	964 " 50 " "
" creditulu	—	—	229 " 50 " "